

ค้นหา

อัปเดตล่าสุดเมื่อ 1 วัน ที่ผ่านมา

ลงทะเบียนรับข่าวสาร | RSS

เข้าสู่ระบบ | เครือข่ายเฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

Deep South Watch Network

- หน้าแรก
- รายงานพิเศษ
- บทความวิชาการ
- ฐานข้อมูล
- เกี่ยวกับเรา

Home » Blogs » khal-doon's blog

การจัดการความคิด (ต้องบูรณาการโดยมีวิถีอิสลามมาประยุกต์ใช้)

by khal-doon | Thu, 2009-06-04 08:56

การคิดแบบ 4 ยอ

โดย ภก.ประชาธรรม แสนภักดี M.P.H. CMU

ผู้จัดการศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

การคิดแบบ 4 ยอ เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการคิดในหลายๆ แบบ เรื่องราวของการคิดแบบ 4 ยอ เป็นสิ่งที่ ผู้เขียน สร้างขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้มีโอกาสในการอ่านงานเขียนทางด้านความคิดจากนักคิดหลายๆ ท่าน แล้วก็สรุปได้ว่า ไม่ว่าเราจะ พูด หรือ นำเสนอเรื่องอะไร ก็มักจะไมเกินกรอบของการคิด ในแบบ 4 ยอ เสมอ แล้วผู้เขียนเองก็ได้นำเรื่องหลักการ 4 ยอไปใช้ในงานประจำและชีวิต ประจำวันเสมอๆ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดในที่ประชุม หรือการเดินทางไปบรรยาย ให้กับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชน 4 ยอ จึงเป็นคำตอบพื้นฐาน สำหรับการคิดเป็น เรามาดูกันว่า หลักการคิดแบบ 4 ยอ คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง (Mind Map® การคิดแบบ 4 ยอ | | click)

หลักการคิดแบบ 4 ยอ เป็นการคิด รอบด้าน ทั้งภาพรวม และภาพย่อย ที่เป็นองค์ประกอบแต่ละส่วน 4 ยอ ประกอบด้วย ใหญ่ - แยก - ย่อย - โยง แล้วทำไม่ต้อง คิดในแบบนี้ เหตุก็เนื่องจาก ไม่ว่าเราจะคิดเรื่องอะไรก็ต้องเข้าใจภาพใหญ่ (The Whole) ก่อนเสมอ เรียกว่า มองภาพรวมๆ คร่าวๆ ไปได้ชัดเจนก่อน การลงไปในรายละเอียดปลีกย่อย นั้นเอง ซึ่งหากการคิดเป็นไปในแนวทางนี้ ก็เรียกว่า เริ่มจะมีความ คิดหรือหลักการในการคิดเชิงระบบ (system thinking) เบื้องต้นแล้ว

ใหญ่ (Whole) : หมายถึงการเข้าใจภาพใหญ่ หรือภาพรวม หากเทียบกับการคิดแบบหมวด 6 โย ของ Bono ก็คือ การสวมหมวกสีฟ้า เพื่อมองภาพรวมก่อนนั่นเอง การจะเป็นคนมองภาพรวมได้ก็จะต้องเป็นผู้ที่รอบด้าน รอบรู้ ในเรื่องราวต่างๆ อาจจะไม่ ต้องลงลึกในรายละเอียด แต่ก็จะต้องรู้งาน "รู้งานอย่างในทุกๆ เรื่อง และรู้ทุกเรื่องในบางอย่าง" ที่ผู้เขียนเคยได้รับฟังมาจาก นพ.กระแส ชนะวงศ์ ที่บรรยาย ในห้องเรียนปริญญาเอก สาขา พัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การฝึกการคิดแบบภาพใหญ่ง่ายๆ ก็ลองดูคำว่า ป่า (Forest) กับคำว่าต้นไม้ (Tree) หรือสมุนไพร (Herb) หรืออาจจะมองชีวิตของคนเรา ทั้งตัวคือ ชีวิต (Life) แต่เราก็มองวัยๆ ต่างๆ ประกอบเข้าเป็นตัวเรา (part) แยกออกเป็นส่วนๆ นั้นเอง หากเราเข้าใจ ชีวิตก็เท่ากับเราเข้าใจภาพรวมมองคร่าวๆ แต่เพื่อให้เข้าใจลึกลงไปอีกเราก็ต้องเรียนรู้แต่ละส่วนของเรื่องใหญ่ๆ เรื่องนั้นๆ นั้นเอง

แยก (Part) : ส่วนประกอบต่างๆ ของเรื่องราวใหญ่ๆ คือ อะไร ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ประกอบไปด้วยกี่ด้าน ก็เรื่องราว การจะคิดแบบแยกได้อย่างเข้าใจ เราจะต้อง มีมุมมองที่หลากหลาย (view point) ไม่ใช่มองแต่มุมเดียว เพราะการมองแบบรอบด้านจะเห็นหลายมุม หลายองค์ประกอบ หรือหากจะเข้าใจกรณีของเรื่องชีวิต ก็ลองมองส่วนประกอบเล็กๆ ดูว่า อะไรบ้างมาประกอบกันเป็นชีวิต เช่น มีร่างกาย จิตใจ ความรู้สึก จิตวิญญาณ และอื่นๆ ประกอบกันเข้าเป็นชีวิต หนึ่งชีวิต การแยกส่วนออกมามันจะนำพาเราให้เข้าไปในรายละเอียด ย่อย ในขั้นต่อไปได้อีก เช่น เราสนใจ เฉพาะเรื่องของการร่างกาย เราก็มาดูต่อว่า ร่างกาย ต้องเป็นอย่างไร มีระบบย่อย อะไรอีก เสริมเติมเข้ามา ร่างกายจึงจะคงสภาพ มีคุณภาพ มีสุขภาพดี

ย่อย (Sub-part) : ย่อยเป็นการลงไปในรายละเอียดของแต่ละส่วน (แยก) การคิดในแบบย่อยนี้ จะต้องอาศัย ความมุ่งมั่น ความเข้าใจ บางคนไม่ยอมเสียเวลาในการคิด ย่อย ทำให้ลงไปไม่ถึงแก่นแท้ของเรื่อง (core) มองเห็นแค่เปลือก หรือหากเป็นเวทีของการแก้ไขปัญหา หรือวิเคราะห์ปัญหาที่ไม่ถึงแก่นของปัญหา การคิดแบบย่อย นี้ จะไปสัมพันธ์กับหลักการวิเคราะห์แบบ Why-Why analysis ของทางญี่ปุ่น ก็คือหากเราต้องการเข้าใจภาพย่อยที่สุดก็ต้องถาม ทำไม ทำไม ทำไม ทำไม ทำไม ทำไม ถึง 5 ครั้งเพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุด หรือเรื่องที่ต้องการหรือเรื่องที่สนใจจริงๆ ไม่อย่างนั้นเราจะได้เฉพาะเปลือกเท่านั้น ไม่ได้แก่นสาร แก่นแท้ของเรื่อง

โยง (Connect) : การเชื่อมโยงหรือการคิดแบบเชื่อมโยง เป็นสุดยอดของทั้ง 4 ยอ เพราะเมื่อเราแยกย่อย เนื้อหา สารต่างๆ แล้ว สุดท้ายหากเราต้องการสรุปความ หรือสรุปเรื่องราวต่างๆ มันจะต้องเชื่อมโยงกลับมาสู่ภาพใหญ่ อาจจะเรียกว่าเป็นการบูรณาการ (Integration) นั้นเอง คนที่จะสามารถคิดในแบบ เชื่อมโยงได้จะต้องเป็นคนที่มี ฝึกการนำสิ่งที่ไม่เหมือน หรือสิ่งที่ไม่สัมพันธ์มาฝึกการโยง หรือการเชื่อมโยงให้ได้ การจะทำได้ส่วนนี้ก็ต้องอ่านหนังสือมาก ๆ เพื่อจะได้มีคลังของข้อมูลเพื่อนำมาเชื่อมโยงให้ได้ เรียกว่าจะต้องมีการจัดการความรู้ (Personal Knowledge Management - PKM) เพื่อให้พร้อมจะโยงทุกเรื่องราวเข้าหากัน อาจจะเรียกได้อีกอย่างว่าเป็นการ สังเคราะห์ ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับหลักการคิดเชิงสังเคราะห์ (Synthetic

บล็อกล่าสุด [» view all](#)

- เข้าใจแก่นแกนอิสลาม รากฐานสันติภาพ**
- การเมืองต้องนำการทหาร [3] : มุมวิจารณ์จากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ
- โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Institute of Southeast Asian Maritime States Studies)
- การเมืองต้องนำการทหาร [2] : เครือข่ายสันติภาพ ประชาสังคมและสื่อสารสันติ
- การเมืองต้องนำการทหาร [1] : แนวทางที่ควรเป็นกับการพูดคุยที่ว่างใจ
- เปิดศาลปัตตานีให้เยาวชนร่วมกิจกรรม 'วันรพี' น้อมรำลึกพระบิดาแห่งกฎหมายไทย
- ชุมชนอยู่ในเดือนชะฮฺบาน
- BUILDING PEACE AND PEOPLE'S SECURITY IN SOUTHEAST ASIA Case Study on the Three Southern Provinces of Thailand
- ปาฐกถาอภิสิทธิ์ : ทิศทางการแก้ไขปัญหาภาคใต้ในระยะต่อไปของรัฐบาล
- ปาฐกถาประเวศ "การใช้การเมืองนำการทหารในการแก้ไขปัญหภาคใต้"
- แผน "บีอาร์เอ็น" ยึด อบต. เพื่อสถาปนาอำนาจเงื่อนซ่อนอำนาจรัฐ ปัญหาใหญ่ที่ กอ.รมน. ต้องเอาชนะทาง "การเมือง" ให้ได้
- ความเหมือนในความต่าง: "ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์" ในชนกึ่งและจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เปิดงานวิจัย CSCC ประเมินผล พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ หนุน "นิรโทษกรรม" ตาม พ.ร.บ.ความมั่นคง
- มองต่างมุม: เหตุจลาจลอิหร่าน
- บทสรุปของความอยู่รอดของสังคมไทย ท่ามกลางของคนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กลายเป็นอื่น
- ไฟใต้จะดับด้วย "น้ำ" หรือ "ซักฟืนออกจากเตา" ถึงเวลาที่รัฐบาลจะต้องเลือก?
- ความล่าช้า คือ ความยุติธรรม ๑ เดือนหลังการสังหารหมู่ราษฎรในมัสยิดอัลฟुर-กอน
- 1 เดือนโศกนาฏกรรม'ไอร์ปาเย' ชัยขาดแต่ผล'ความขัดแย้ง'
- ข้ามฝั่งแค้น
- ในเงาวลางของ "ที่เกิดเหตุ"

Thinking)

การประยุกต์ใช้การคิด 4 ขอบ

สามารถนำไปใช้ได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ข้อสอบของนักศึกษาที่เป็นแบบวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ (Synthesis) หรือหากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล หรือทำวิจัย ก็สามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการทำงานกับภาคประชาชน ก็ยิ่งจะช่วยให้มองเห็นปัญหาที่แท้จริง ด้วยการทำความเข้าใจเพื่อค้นหาปัญหาหลัก จากนั้น นำที่ประชุมแยกประเด็น แล้วลงย่อในรายละเอียด สุดท้ายเราก็โยนกลับมาเป็นความสัมพันธ์ต่างๆ ได้

หนังสืออ่านประกอบ : หนังสือชุดผู้ชนะ 10 คัด ของ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ click

รพพบกับหนังสือคุณภาพ Idea Management : การจัดการความคิด เรียบเรียงโดย เกสัชกรประชาสรรค์ แสนภักดี เร็วๆ นี้

Glocalization Training Center
e-mail : glocalization@thailand.com
Fax : 0-4332-4071
Mobile : 0-1661-8579
copy right © 2003-2004

khali-doan's blog [เข้าใช้งาน](#) หรือ [สมัครสมาชิก](#) เพื่อแสดงความคิดเห็น   ShareThis
[blog](#) [mind map](#)

www.deepsouthwatch.org | [About](#) | [Contact](#)

ศูนย์ข่าวอิสรา | มอ. | ฐานข้อมูล จชต. | CSCC | สำนักข่าวชาวบ้าน | ชมรมแพทย์ชนบท | สวรส. | ศวชต. | VIS | PUDSA